

Dato: 26.08.2010
Vår ref.: MILEIN 10/2451-9
Arkivkode: 010 &00
Løpenum: 10/16818
Deres ref:

Det Kongelig kommunal- og regionaldepartement
Postboks 8112 Dep

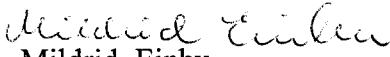
0032 OSLO

**KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENTET - HØRING - SENTRAL
VALGENHET.**

Det vises til høringsbrev datert 11. mai 2010 vedr. DIFI rapport 2010:3 om sentral valgenhet.

Vedlagt følger Lillehammer formannskaps høringsuttalelse behandlet i møte 24.08.10, sak 57/10, om etablering av sentral valgenhet.

Med hilsen

Mildrid Einbu
Fagansvarlig politisk sekretariat

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Arkivsak: 10/2451

KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENTET - HØRING - SENTRAL VALGENHET.

Saksbehandler: Mildrid Einbu

Arkiv: 010 &00

Saksnr.: Utvalg

Møtedato

57/10 Formannskapet

24.08.2010

Utredning:

Vedlegg:

1. Utdrag fra rapport om utredning for etablering av sentral valgenhet – Difi rapport 2010:3.

Sammendrag:

Det legges fram høringsuttalelse til Kommunal- og regionaldepartementet på grunnlag av Difi rapport 2010:3 vedr. opprettelse av en sentral valgenhet.

Bakgrunn:

Kommunal- og regionaldepartementet har bedt Direktoratet for forvaltning og IKT (DIFI) om å utrede alternativer til dagens organisering av valgarbeidet på statlig nivå. I oppdraget ble det bedt om å utrede hvorvidt det bør etableres en sentral valgenhet.

I oppdraget til DIFI la departementet til grunn at en eventuell valgenhet skulle ligge under et departement. Departementet mente at det ikke var grunnlag for å gå inn på spørsmålet om en valgenhet burde være underlagt Stortinget, eller en selvstendig enhet uavhengig av regjering og Storting, siden en slik organisasjonsform ikke har tradisjon her i landet.

I hovedsak er det to forhold som er bakgrunn for ønsket om å vurdere alternativ til den organiseringen vi har i dag:

1. Det kan være behov for å skille ut de mer operative oppgavene på valgområdet fra departementet. Slike oppgaver tar en vesentlig og økende del av departementets ressurser. Det kan diskuteres hvorvidt de hører naturlig hjemme i departementet.
2. Det kan stilles spørsmål ved om det bør være større avstand mellom den politiske ledelsen og det administrative arbeidet med å gjennomføre valg.

Regjeringen har ikke tatt stilling til om det bør etableres en sentral valgenhet. Heller ikke er det tatt stilling til hvordan en slik valgenhet bør organiseres. Før en tar stilling til disse spørsmålene, ønsker departementet å gjennomføre en bred høringsrunde. Deretter vil departementet i løpet av høsten legge fram en proposisjon for Stortinget med forslag til enkelte endringer i valgloven. Høringsfristen er satt til den 1. september 2010.

Fakta/vurdering:

Store endringer i valgloven, og endringer mht. registreringer i valgprogram og elektroniske tellestystemer, har ført til at det stilles krav om god valgkompetanse og god data/elektronisk kompetanse i den enkelte kommune. Dessuten har endringene også ført til endrede rutiner for

valgfunksjonærer og velgere ved stemmegivningen i valglokalet. Kommunens erfaring med planlegging og gjennomføring av valg har derfor endret seg betraktelig de siste årene.

Fylkesmannen har plikt til å veilede kommunene om valg, men fylkesmannen har imidlertid ingen andre oppgaver med valg og valgadministrasjon enn å besvare henvendelser og yte veiledning før hvert valg. En slik manglende kontinuitet gjør at fylkesmannens kompetanse på dette området vanskelig kan bli tilfredsstillende. Dessuten, etter at ikt-løsninger har kommet så sterkt inn ved valggjennomføringen, oppleves veiledningsrollen fra fylkesmannen til å være mindre nyttig. I Oppland har også fylkeskommunen kommet sterkere inn, i og med at de gjennomfører elektronisk telling av alle stemmesedler i fylket. Fylkeskommunen er avhengig av at kommunene følger bestemte rutiner bla. mht. papirtype, utforming og håndtering av stemmesedlene.

Med den erfaring en har fått, synes tiden moden for å se på det sentrale ansvaret mht. planlegging, gjennomføring av valg, samt bruk av dataprogrammer for registrering og telling av stemmesedler. Kommunene bruker mye ressurser på planlegging og gjennomføring av valg, og det ville lette dette arbeidet dersom det sentralt ble tatt ansvar for tilgjengelige dataprogrammer for manntall, registreringer, telling, herunder stemmesedlenes papirtype og utforming. Valgarbeid utføres hvert annet år, og dette vanskeliggjør tilstrekkelig og oppdatert elektronisk kompetanse i kommunene. Valg bør være et nasjonalt ansvar, også for å tilrettelegge for planlegging og gjennomføring for kommunene i en ny elektronisk tid.

En sentral valgenhet vil kunne ha "spisskompetanse" innenfor fagfeltet. Valgenheten vil være med på å sikre kvalitet mht. valggjennomføringen, styrke demokratiet og trolig føre til at politiske verv kan bli mer attraktive. Ved at kommunene "slipper" dette arbeidet, kan ressurser til valgarbeid konsentreres mot velgerne ihht. gjeldende lovverk. Alt "unormalt" som skjer i forbindelse med valg, får store overskrifter i media, noe som er svært uheldig for det offentlige Norge, og som samtidig vil være med på å svekke demokratiet.

Rapporten vektlegger at upartiskhet tilsier uavhengighet for valgadministrasjonen, samt at det er stort behov for kvalitetssikring, og dessuten er en avhengig av stor grad av tillit i befolkningen. Dette slutter kommunen seg til, da erfaringer viser at disse hensyn er umåtelig viktig.

Konklusjon:

Sentral valgenhet.

Det vil være riktig å opprette en sentral valgenhet med direktoratrolle og med kompetanse til å fylle de roller/oppgaver som er ment å være i enheten. Dette bør være:

- ✓ Valgoppgaver direkte mot kommune/fylke. Departementet beholder overordna regelverksforvaltning og myndighetsutøvelse.
- ✓ Utviklingsoppgaver, herunder evaluering av valg, forsøk- og forskningssvirksomhet.
- ✓ Veilede kommune/fylke mht. valglov og -forskrift for planlegging og gjennomføring av valg. Det bør vurderes om fylkeskommunen skal overta fylkesmannens veilednings-/opplæringsrolle pga. fylkeskommunens øvrige oppgaver og kompetanse mht. valg.
- ✓ Legge til rette for elektronisk manntall tilgjengelig for kommunene i god tid før forhåndsstemmingen starter.

- ✓ Legge til rette dataprogram for nødvendige registreringer vedr. valg, herunder overføring av reslutater.
- ✓ Legge til rette dataprogram for elektronisk telling av stemmesedler, herunder papir og utforming av stemmesedlene.

**Rådmannen legger saken fram med slikt forslag til
Innstilling:**

Saken oversendes Kommunal- og regionaldepartementet som høringsuttalelse til DIFI rapport 2010:3 om etablering av en sentral valgenhet.

Lillehammer, 12. august 2010.

Annar Skrefsrud
Rådmann

Sidsel Brath
Tjenesteområdeleder

Behandling/vedtak i Formannskapet den 24.08.2010 sak 57/10

Behandling:

Votering: Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

V E D T A K :

Saken oversendes Kommunal- og regionaldepartementet som høringsuttalelse til DIFI rapport 2010:3 om etablering av en sentral valgenhet.